

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1959/2017
21.09.2017. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранислава Босиљковића и Катарине Манојловић-Андрић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., против туженог ББ из ... чији је пуномоћник Радослав Спасић адвокат из ..., ради вршења родитељског права и заштите од насиља у породици, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 906/16 од 02.11.2016. године, у седници већа одржаној дана 21.09.2017. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 906/16 од 02.11.2016. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Великој Плани - Судска јединица Смедеревска Паланка П2 358/15 од 09.02.2016. године, ставом првим изреке, малолетни синови странака ВВ, рођен ... године у ..., и ГГ, рођен ... године у ..., поверени су на самостално вршење родитељског права тужиљи АА као мајци, а њихово пребивалиште биће пребивалиште мајке у ..., улица ... број Ставом другим изреке, обавезана је тужилца да туженом омогући контактирање са малолетном децом по њиховом међусобном договору. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени ББ да, на име свог дела доприноса за издржавање малолетних синова ВВ и ГГ, плаћа по 10.000,00 динара месечно (укупно 20.000,00 динара месечно) сваког првог до десетог у месецу за текући месец, и то почев од 25.09.2015. године као дана поднете тужбе па убудуће док за то буду постојали законски разлози или док се ова пресуда не измени, на руке тужиље АА као законске заступнице, све под претњом принудног извршења. Ставом четвртим изреке, изречена је мера заштите од насиља у породици и наложено туженом ББ из ... да се одмах - у року од пет дана од дана правноснажности пресуде, исели из породичног домаћинства у улици ... број ... у ..., породичне стамбене зграде која се налази на катастарској парцели ... уписана у лист непокретности ... КО ..., сувласништво оца и мајке тужиље ДД и ЂЂ са по ½ удела, која мера ће трајати годину дана а под претњом извршења, изрицања новчане казне и кривичне одговорности. Ставом петим изреке, изречена је мера заштите од насиља у породици и то мера забране приближавања тужиљи АА из ... на сваком месту где се она буде налазила на

удаљеност мању од 50 м, као и мера забране узнемиравања, било вербално или реално, све у трајању од годину дана под претњом изрицања новчане казне и кривичне одговорности. Ставом шестим изреке, усвојена је предложена привремена мера и туженом ББ изречена мера заштите од насиља у породици, тако што је туженом наложено да се одмах - у року од пет дана по пријему решења, исели из породичног домаћинства у улици ... број ..., породичне стамбене зграде која се налази на катастарској парцели ... уписана у лист непокретности број ... КО ..., сувласништво оца и мајке тужиље ДД и ЋЋ са по ½ удела, а која мера ће трајати до правноснажног окончања поступка под претњом принудног извршења, изрицања новчане казне и кривичне одговорности. Ставом седмим изреке, одлучено је да се привремена мера сматра спроведеном уручењем ове пресуде туженом. Ставом осмим изреке, одлучено је да жалба која се односи на привремену меру не одлаже извршење. Ставом деветим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 906/16 од 02.11.2016. године, потврђена је пресуда Основног суда у Великој Плани - Судска јединица Смедеревска Паланка П2 358/15 од 09.02.2016. године и жалба туженог одбијена као неоснована.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане другостепене пресуде, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“, број 72/11 ... 55/14 - у даљем тексту: ЗПП), Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Поступајући по упутствима из решења Врховног касационог суда Рев 1057/2017 од 25.05.2017. године, донетог применом члана 382. став 2. у вези члана 419. ЗПП, првостепени суд је спровео провере жалбених навода о непрописном саставу већа и доставио извештај из којег произилази да је веће које је донело побијану пресуду било састављено у складу са чланом 35. став 3. и 5. ЗПП. Због тога наводи ревизије о пропусту другостепеног суда да цени ове жалбене наводе, којима се указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 396. став 1. ЗПП учињену у другостепеном поступку, немају утицаја на правилност побијане другостепене пресуде.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља и тужени живе у ванбрачној заједници од 1994. године. Током ванбрачне заједнице рођено је двоје деце - ВВ, рођен ... године и ГГ, рођен ... године. Странке са децом живе у породичној кући тужиљиних родитеља у ..., и за становање користе просторије у високом

поткровљу површине око 90 м². Између њих већ дуги низ година постоји конфликт и евидентирано насиље, с тим што је у последње време „породична атмосфера“ примирена због очекивања коначне судске одлуке оба партнера, тако да се безбедносни ризици нису смањили. У конфликтне односе странака и присутно насиље у породици посредно су укључена и њихова деца, која не желе да се у тај сукоб мешају и изградила су механизме одбране у виду повлачења и негирања. Постојећа бојазан од поновног избијања сукоба, вербалног или физичког, оправдава изрицање мера заштите од насиља у породици, иселења туженог из породичне куће у којој странке живе, забране приласка тужиљи на удаљеност краћу од 50м и забрану даљег узнемиравања тужиље. Тужиља је евидентирана као незапослено лице, али фактички ради у предузећу које је власништво њене сестре и тако остварује зараду у висини од 20.000,00 до 30.000,00 динара месечно. Тужени је годинама уназад био сезонски радник као ... у ..., а сада је ... у Деца странака су ученици - малолетни ВВ похађа ... разред гимназије, а малолетни ГГ ... разред основне школе. Оба детета су здрава и имају уобичајене потребе деце њиховог узраста. Навикнути су на досадашње услове живљења које не би мењали, али због жеље да се не мешају у сукоб родитеља неће да се изјасне са којим од њих би желели да живе.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су у овом спору правилно применили материјално право.

Одлука о тужиљи, као родитељу који ће самостално вршити родитељско право, заснована је на одредби члана 77. став 3. Породичног закона и донета је након мишљења органа старатељства, прибављеног у смислу члана 270. истог закона, и цењеног у склопу свих околности конкретног случаја. При одлучивању о начину вршења родитељског права примењене су и одредбе чланова 6. став 1. и 266. став 1. Породичног закона, тако што је процењено да је остатак деце у постојећем животном окружењу у њиховом најбољем интересу, што иначе увиђају и оба родитеља. О праву деце да одржавају личне односе са туженим, односно праву и дужности туженог да са децом одржава личне односе, одлучено је применом чланова 61. став 1. и 78. став 3. Породичног закона, уз вођење рачуна о узрасту деце и њиховом односу са оцем - туженим. Обавеза туженог да издржава децу предвиђена је члановима 71. и 154. став 1. Породичног закона, и у овом случају утврђена је у фиксном месечном новчаном износу, сходно члановима 161. став 1. и 162. став 1. тог закона, у висини одређеној према потребама деце и могућностима туженог, у смислу члана 160. наведеног закона. Постојање конфликтних односа странака у дужем временском периоду, праћених вербалним и физичким насиљем, потврђује постојање насиља у породици дефинисаног чланом 197. став 1. и 2. Породичног закона, и потребу за изрицање мере заштите од насиља. Изречене мере заштите, предвиђене чланом 198. став 2. тачке 1, 3. и 5. Породичног закона, адекватне су облицима насиља испољеним у овом случају и потреби заштите, не само тужиље, већ и заједничке деце странака која су посредно укључена у сукоб родитеља.

Изјављеном ревизијом, по налажењу Врховног касационог суда, неосновано се побија правилност другостепене пресуде због погрешне примене материјалног права.

Одредбом члана 65. Породичног закона предвиђено је право детета које је способно да формира своје мишљење да слободно изрази то мишљење и право да благовремено добије сва обавештења која су му потребна за формирање свог мишљења (став 1 и 2). Истом одредбом (став 3. и 4) прописано је да се, у свим поступцима у којима се одлучује о правима детета, мишљењу детета мора посветити дужна пажња у свим питањима која га се тичу, а у складу са годинама и зрелошћу детета, као и да дете које је навршило десету годину живота може слободно и непосредно изразити своје мишљење у сваком судском и управном поступку у коме се одлучује о његовим правима. Према ставу 6. тог члана, суд и орган управе утврђују мишљење детета у сарадњи са школским психологом, односно органом старатељства, породичним саветовалиштем или другом установом специјализованом за посредовање у породичним односима, а у присуству лица које дете само одабере.

У конкретном случају, мишљење деце утврђивано је у сарадњи са органом старатељства, али су деца одбила да се изјашњавају по питању родитеља са којим ће живети и којем ће, одлуком суда, бити поверено самостално вршење родитељског права. Из тог разлога, имајући у виду и став туженог да се деца: „не повлаче по суду“, њихово мишљење о том питању није утврђивано непосредно од стране суда. У таквој ситуацији, одлука о начину вршења родитељског права донета је на основу других утврђених чињеница - жеље деце да не мењају своје животно окружење у родитељској кући тужиље, што је у њиховом најбољем интересу, али и мишљења туженог да је тако за сада најбоље за децу.

Изречене мере заштите од насиља у породици имају за циљ да елиминишу постојеће насиље и да делују превентивно - спрече његово понављање. Имајући у виду све околности овог случаја - дуготрајни конфликтни однос странака у којем су били испољени облици вербалног и физичког насиља (тужилци су 16.09.2015. године нанете телесне повреде), а нарочито утицај који такви односи праћени насиљем имају на њихову децу, одређене мере заштите остварују оба наведена циља. Околност да против туженог није покренут кривични поступак због извршеног кривичног дела насиље у породици, нема утицаја на правилност донете одлуке, јер насиље у породици из члана 197. став 1. и 2. Породичног закона може постојати и онда када кривични поступак за означено кривично дело изостане.

С`обзиром на узраст деце, имајући у виду и садржину одредбе члана 61. став 4. Породичног закона, неосновано се ревизијом оспорава правилност одлуке о начину одржавања личних односа деце и туженог.

Ревизија туженог не садржи посебне наводе о погрешној примени материјалног права у погледу одлуке о издржавању деце, а по налажењу Врховног касационог суда таква одлука је донета правилном применом меродавних законских одредби.

О трошковима поступка одлучено је правилном применом члана 207. Породичног закона.

Из наведених разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Бранислава Апостоловић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић